

Ajdyn, Agnieszka

Rola Mazowieckiego Ośrodka Badań Regionalnych we wspieraniu zarządzania w regionie

Mazowsze. Studia Regionalne 8, 114-117

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wystąpienia przedstawicieli Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie

Kolejnym prelegentem był dyrektor Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie, prof. dr hab. Zbigniew Strzelecki, który przedstawił prezentację na temat nowych wyzwań rozwojowych samorządu województwa w kontekście potrzeby aktualizacji najważniejszych dokumentów strategicznych regionu: *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego* i *Planu Zagospodarowania Przestrzennego*. W związku z zapowiadaną aktualizacją dokumentów zaprosił przedstawicieli samorządów Mazowsza do czynnego uczestnictwa w konsultacjach społecznych podczas opracowywania nowych priorytetów dla rozwoju i planowania przestrzennego w województwie. Kwestie poruszane w wystąpieniu zostały opisane w artykule *Aktualizacja dokumentów strategicznych województwa mazowieckiego odpowiedzią na nowe wyzwania rozwojowe*, prezentowanym w części pierwszej niniejszej publikacji.

Koordinator projektu *Trendy rozwojowe Mazowsza* Tomasz Zegar przedstawił uczestnikom jego cele i założenia oraz dotychczas wypracowane wyniki badań. W szczególności zwrócił uwagę na wyniki badania rzeczywistego charakteru funkcjonalnego terenów miejskich i wiejskich w województwie mazowieckim. Omówił ponadto działania, które zostaną podjęte w projekcie w bieżącym roku.

Prezentację wyników jednego z badań projektu *Trendy rozwojowe Mazowsza* przedstawił sekretarz naukowy projektu dr Mirosław Grochowski. Pierwsze badanie z cyklu *Barometr Mazowsza* pn. *Zaufanie do instytucji życia publicznego na poziomie lokalnym* zostało przeprowadzone we współpracy z Departamentem Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie i Mazowieckim Ośrodkiem Badań Regionalnych Urzędu Statystycznego w Warszawie. Przedstawiciele gmin i powiatów Mazowsza mieli okazję przekonać się, które instytucje na terenie ich samorządów darzone są największym zaufaniem.

Artykuły dr. Mirosława Grochowskiego i Tomasza Zegara, nawiązujące do tematyki wypowiedzi wygłoszonych podczas konferencji, zostały zamieszczone odpowiednio w części pierwszej i trzeciej niniejszej publikacji.

Rola Mazowieckiego Ośrodka Badań Regionalnych we wspieraniu zarządzania w regionie. Kierownik Mazowieckiego Ośrodka Badań Regionalnych w Urzędzie Statystycznym w Warszawie – Agnieszka Ajdyn¹

Prelegentka rozpoczęła swe wystawienie od stwierdzenia, że Urząd Statystyczny w Warszawie podejmuje szereg działań zmierzających do tego, by stać się centrum wiedzy wspierającym procesy zarządcze w regionie, a tym samym faktycznie uczestniczyć w budowaniu przyszłości Mazowsza. W tym celu w strukturach tej jednostki organizacyjnej w roku ubiegłym został powołany Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych (MOBR), któ-

¹ Rozwinięcie tez przedstawionych w tym wystąpieniu znajduje się w części pierwszej, w artykule, *Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych – centrum wiedzy wspierające zarządzanie w regionie*.

rego celem jest zapewnienie zaplecza informacyjno-analitycznego, wspierającego efektywne zarządzanie w regionie.

Kierownik MOBR przedstawiła najważniejsze zadania podległej jej jednostki, a są nimi:

- szeroko pojęta działalność związana z wydawaniem publikacji, opracowań analitycznych czy opracowań sygnalnych, charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą województwa i poszczególnych podregionów;
- wspomaganie organów państwowych szczebla terenowego w opracowywaniu analiz i prognoz, które są szczególnie istotne w procesach podejmowania decyzji;
- prowadzenie szeregu badań, zarówno z zakresu koniunktury gospodarczej w województwie, jak i badań zmierzających do określenia tempa zmian zachodzących w sferze społecznej i gospodarczej w poszczególnych obszarach naszego województwa czy też badań w zakresie obszarów metropolitalnych;
- tworzenie bazy wiedzy o regionie;
- szeroko pojęta popularyzacja i promocja statystyki, a w szczególności działalność edukacyjna, skierowaną do różnych grup odbiorców.

Prezydentka wskazała, że MOBR może być jednostką pełniącą funkcję doradczą, jako swego rodzaju centrum wiedzy, dlatego w 2010 roku zdecydowano w pierwszej kolejności zdiagnozować potrzeby informacyjne jednostek samorządu terytorialnego z obszaru województwa mazowieckiego. W tym celu została przygotowana ankieta skierowana do tych jednostek. Ponadto MOBR współpracował przy różnego rodzaju projektach realizowanych na terenie województwa. Chodzi tu między innymi o projekt *Trendy rozwojowe Mazowsza*, ale też *Regionalną Strategię Innowacji dla Mazowsza*. W tym samym roku przygotowano ponadto szereg opracowań pozaplanowych, które miały na celu usystematyzować dane z zakresu sportu, rolnictwa, ochrony zdrowia czy transportu. Opracowano również analizy dotyczące demografii. Dotyczyły one procesu starzenia się ludności Warszawy, bezrobocia w powiecie szydłowieckim. Zdiagnozowano też problem ubóstwa na obszarze województwa mazowieckiego, wyznaczając wskaźnik, na podstawie którego określono powiaty zagrożone tym problemem. Wszystkie te materiały dostępne są na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Warszawie. Zostały one przekazane do jednostek samorządowych i instytucji zainteresowanych tą tematyką, a także, za pośrednictwem mediów, do szerokiego grona społeczeństwa. Przygotowano też opracowanie *Statystyczne vademecum samorządowca*. Była to „wyprawka” dla radnych – na pierwszych sesjach po wyborach radni otrzymali graficzny materiał, przedstawiający w liczbach obszar swojej jednostki terytorialnej. Projekt ten miał na celu wsparcie informacyjne osób, które w najbliższych latach będą zarządzały obszarami gminnymi. Były to opracowania zarówno z poziomu województwa, Obszaru Metropolitalnego Warszawy, jak i powiatów czy gmin. Ponadto MOBR prowadził stałą współpracę z mediami i portalami informacyjnymi oraz szeroko pojętą działalność edukacyjną, w pierwszej kolejności skierowaną do młodzieży szkolnej. W tym celu zorganizowano i przeprowadzono lekcje dotyczące statystyki, organizacji tego resortu, działalności, możliwości pozyskiwania danych, umiejętności interpretacji danych statystycznych. Materiały były kierowane też do uczelni wyższych, zgodnie z wcześniej zbadanym zapotrzebowaniem.

Agnieszka Ajdyn zaprezentowała wyniki wspomnianej wcześniej ankiety i wynikię z niej wnioski, które odnosiły się do kwestii zapotrzebowania jednostek samorządu terytorialnego na informacje statystyczne. Badanie było realizowane w listopadzie 2010 roku i skierowane do wszystkich starostw powiatowych, a także do wszystkich urzędów gmin i miast z obszaru województwa mazowieckiego. Wyniki ankiety ujawniły, że 11% jednostek z tych, które wzięły udział w badaniu, zadeklarowało, że nie korzysta z danych Urzędu Statystycznego (US). Kolejne 11% jednostek z tych, które korzystają z danych US, było zainteresowane prowadzeniem wspólnych badań. 88% jednostek wyraziło zainteresowanie otrzymywaniem materiałów, które są opracowywane w ciągu roku przez Urząd – różnego rodzaju materiałów graficznych, analitycznych, sygnałnych. 2% jednostek nie było zainteresowanych żadną formą współpracy.

W jakim celu najczęściej jednostki z obszaru województwa mazowieckiego wykorzystują zasoby informacyjne? Przede wszystkim do sporządzania własnych opracowań na potrzeby działalności bieżącej, ale także przy korzystaniu ze środków z funduszy europejskich czy chociażby przy sporządzaniu analiz długookresowych związanych ze strategią rozwoju. Najbardziej dane są wykorzystywane do aktualizacji danych na stronach internetowych gmin i powiatów. Najczęściej wykorzystywane bloki tematyczne to oczywiście ludność, rynek pracy i wynagrodzenia, finanse publiczne, ekologia, stan i ochrona środowiska, ale także zagadnienia związane z rolnictwem czy leśnictwem. Jeśli chodzi o częstotliwość wykorzystywania danych, 5% jednostek przyznało, że korzysta z nich raz w półroczu, 42% przynajmniej raz na kwartał, a 30% jednostek – przynajmniej raz w miesiącu. Najczęściej jednostki samorządu terytorialnego korzystają z danych dostępnych na stronie internetowej. Dość dużym zainteresowaniem cieszą się również publikacje: 30% jednostek korzysta z roczników statystycznych, a kolejne 16% z publikacji tematycznych. Najbardziej wykorzystywany jest Bank Danych Regionalnych, a także opracowania sygnałne i bezpośredni kontakt z jednostką, która w US zajmuje się udostępnianiem informacji. Jeśli chodzi o preferowane formy prezentacji danych, są to przede wszystkim dane tabelaryczne. Dość dużym zainteresowaniem cieszą się również gotowe opracowania, analizy tekstowe, a nieco mniejszym – dane w postaci wykresów i map.

Jednostki, które wzięły udział w badaniu wskazały, jakich danych najbardziej brakuje w zasobach statystyki. Przede wszystkim zagadnień związanych z demografią, tj. danych dotyczących ludności według poziomu wykształcenia, długości życia mieszkańców na poszczególnych obszarach, ale także prognoz demograficznych i zagadnień związanych z aktywnością ekonomiczną ludności – przede wszystkim dla niższych przekrojów terytorialnych niż województwo. Ponadto brakuje również danych charakteryzujących stan zdrowia ludności, w tym kwestii związanych z niepełnosprawnością, a także opieką społeczną nad dziećmi i młodzieżą oraz danych dotyczących kształcenia zawodowego. Jeśli chodzi o opracowania, najbardziej brakuje pogłębionych analiz tematycznych dla niższych przekrojów terytorialnych, publikacji tematycznych, ale także prognoz zjawisk długookresowych. Zdecydowanie najmniej jednostek stwierdziło, że brakuje wyników cyklicznego monitoringu zjawisk gospodarczych. Jeśli chodzi o kwestie prowadzenia badań wspólnych, 11%

jednostek spośród korzystających z danych US wyraziło zainteresowanie prowadzeniem takich badań, ale 30% z tej grupy nie określiło tematu. Natomiast wśród tych jednostek, które zadeklarowały chęć prowadzenia takich badań, jak i określiły tematykę, najczęściej pojawiały się zagadnienia związane z pogłębioną charakterystyką rynku pracy na poziomie powiatu czy gminy, z rozwojem przedsiębiorczości, ale także zagadnienia związane z losami absolwentów na rynku pracy. Wyniki tych badań oraz działania, które podejmował Ośrodek w ubiegłym roku, miały przede wszystkim wskazać kierunki prac MOBR. Wydaje się, że udało się określić działania na najbliższą przyszłość, ale też zadania, które będą musiały być realizowane etapowo, żeby osiągnąć postawiony przed MOBR cel.

Elektroniczna administracja **Dyrektora Departamentu Geodezji i Kartografii w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego w Warszawie – Krzysztof Mączewski²**

Rolą, którą przyjął Departament Geodezji i Kartografii, jest poszukiwanie informacji oraz definiowanie standardu ich organizacji w celu lepszego zarządzania regionem. Ważne jest, żeby decyzje były bardziej transparentne i żeby wzmacniać stopień zaufania do samorządu, a także budować społeczeństwo demokratyczne. Celem wystąpienia dyrektora Krzysztofa Mączewskiego było zaprezentowanie pewnej idei działań synergicznych, dotyczących projektów realizowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego.

Już przed wielu laty wraz z Politechniką Warszawską, za zgodą Polskiej Akademii Nauk, Geodeta Mazowiecki rozpoczął przedsięwzięcie, które polegało na zdefiniowaniu kluczowych zagadnień właściwych dla rozwoju województwa. Powinny one być przedmiotem analizy w podejmowaniu decyzji przez Zarząd Województwa Mazowieckiego i dlatego ważne jest, aby przedstawić dla nich różne uwarunkowania. Zdefiniowano około piętnastu grup tematycznych, a wśród nich tematy szczegółowe. Na bazie tego projektu powstał pomysł zbudowania systemu informacyjnego, który umożliwiłaby czerpanie informacji z tychże pozyskiwanych zbiorów danych. Tak zrodziła się idea Mazowieckiego Systemu Informacji Przestrzennej, która następnie stanowiła podstawę stworzenia nowego projektu. Podstawowym założeniem była poprawnie zdefiniowana informacja, oparta na danych referencyjnych, fundamentalnych, jednakowych dla całego regionu. Taka informacja powinna mieć znamiona pewności rejestru publicznego. Stąd zrodził się projekt *Wypracowanie i wdrożenie innowacyjnych metod integracji danych katastralnych, mapy zasadniczej i bazy danych topograficznych*. Zdefiniowano w nim modele danych dla podstawowych rejestrów, za które odpowiada służba geodezyjna i kartograficzna na poziomie powiatowym: dane ewidencji gruntów i budynków, ewidencję sieci uzbrojenia terenu, zbiór obiektów topograficznych stanowiących treść mapy zasadniczej, dane osnowy geodezyjnej, dane związane z rejestrem cen i wartości. Dla tych zbiorów danych powstał uniwersalny, zgodny ze współczesnymi zasadami wynikającymi z norm ISO, z różnych regulacji międzynarodowych, model danych.

² Rozwinięcie tez przedstawionych w tym wystąpieniu znajduje się w części pierwszej, w artykule Krzysztofa Mączewskiego, Anety Staniewskiej, Jarosława Wysockiego, Andrzeja Perkowskiego, Andrzeja Natuniewiczza pt. *Paradygmaty rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie mazowieckim*.